

Ny gjødsel- brukforskrift

Korleis kan dette påverke
naturbeitemarkene

Øyvind Vatshelle
Landbruksavdelinga

Foto: Øyvind Vatshelle

Statsforvaltaren i Vestland

Naturmangfaldveka 16.1.2025

Fosforgrenser i ny gjødselbrukforskrift

	Vestland «og resten»	Rogaland	Troms og Finnmark
Frå 2025	3,5 kg P / daa	3,5 kg P / daa	3,5 kg P / daa
Frå 2027	2,8 kg P/daa	3,1 kg P/daa	2,5 kg P/daa
Frå 2030	2,5 kg P/daa	3,0 kg P/daa	
Frå 2033	2,3 kg P/daa	2,7 kg P/daa	

Regjeringen.no

Tema Dokument Aktuelt Aktuelt Søk Departement Regjering

Nye gjødselregler

Nye regler sikrer matproduksjonen i Norge og bidrar til bedre forhold i vassdrag og Oslofjorden

Nyhet | Dato: 10.12.2024

Til neste år kommer det nye forskrifter om bruk av gjødsel. Der vil det blant annet stilles strengere krav til hvor mye fosfor man kan spre på jordbruksarealer og nye frister for spredning av gjødsel.

- Vi har funnet løsninger for gjødsel som ivaretar matproduksjonen i landet, samtidig som vi reduserer avrenning til vassdrag og sørger for at vi utnytter ressursene på en god måte, sier landbruks- og matminister Geir Pollestad (Sp).

Oslofjorden og en rekke vassdrag har problemer med for mye næringsstoffer i vannet. Dette skyldes blant annet nitrogen og fosfor fra kloakk og jordbruket. Næringsstoffene gjør at det vokser for mye alger, noe som er dårlig for livet i vannet.

- Tilstanden for livet i Oslofjorden er svært alvorlig. Regjeringen jobber med å gjennomføre tiltak for å bedre fjordens tilstand, og bonden og landbruket er en viktig del av løsningen. Derfor er jeg glad

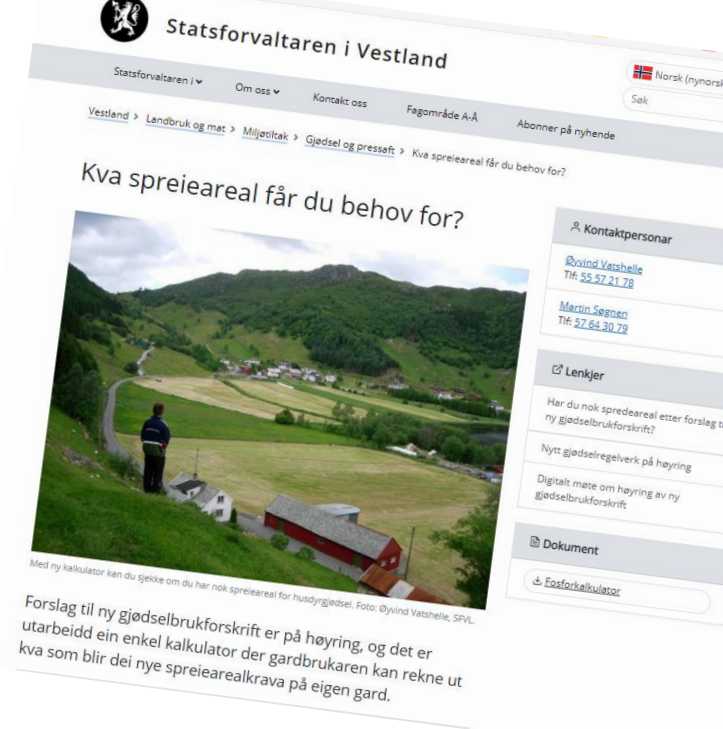
Landbruks- og matdepartementet
Klima- og miljødepartementet

TEMA
Jordbruk

RELATERT
> Nytt gjødselregelverk - skjerpar spreiekrava
Nyhet | 20.03.2024

Konsekvens på gardsnivå i Vestland

Døme: 35 kyr 25 okser 32 kviger	Fosformengd (kg)	Grense (kg P/daa)	Arealbehov (daa)
2025	756	3,5	216
Frå 2027	810	2,8	290
Frå 2033	810	2,3	352

Eit slikt føretak må spreie husdyrgjødsel på 136 daa meir enn i dag!

Bondens tilpassing?

Leige meir areal hos naboen

Spreie husdyrgjødsel på meir av eige areal

Spreie husdyrgjødsel på meir innmarksbeite

Nydyrking

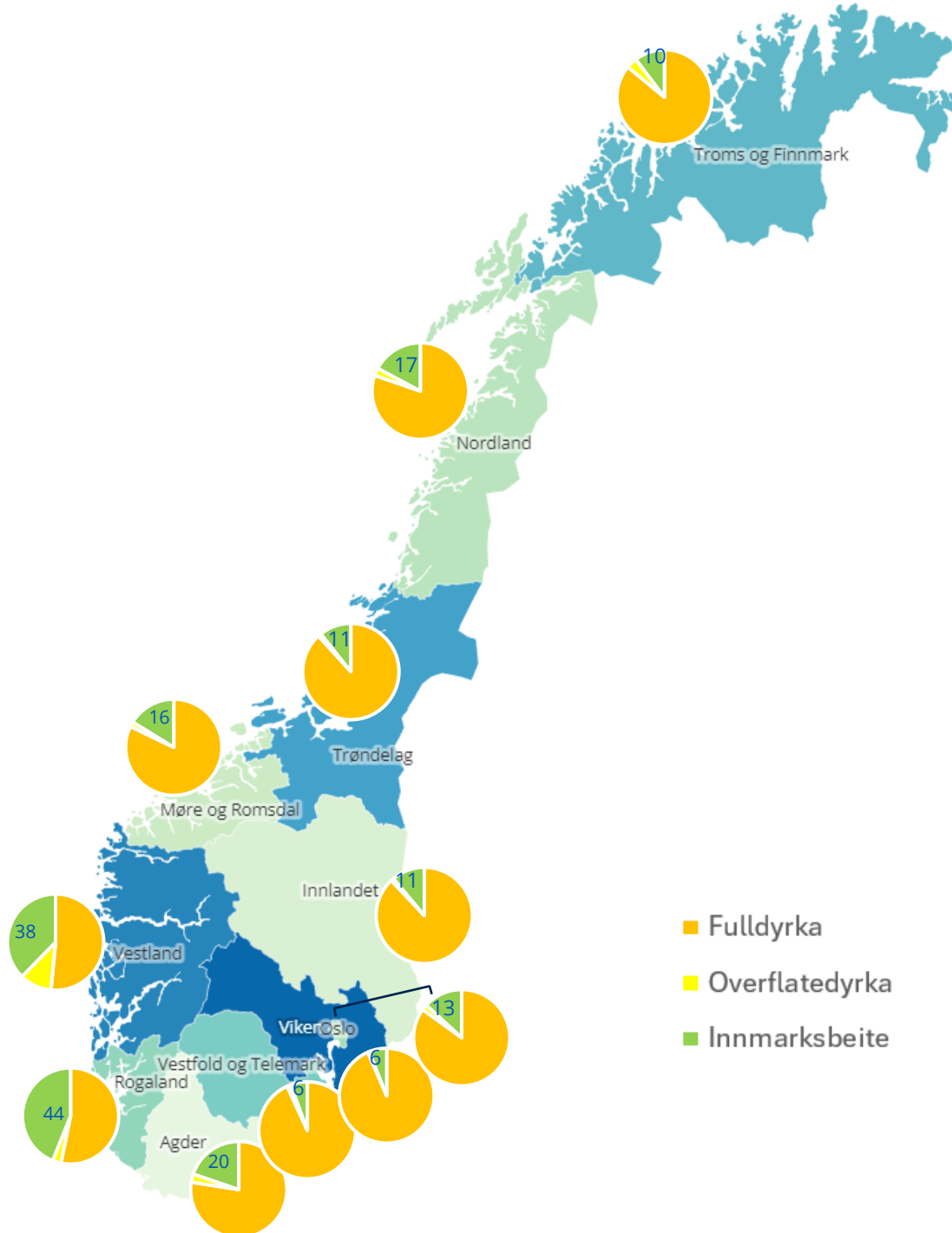
Utmarksbeiting

Biogass: ekstrahere fosfor

Høge grovfôravlingar og balanse gjødsling

Kraftfôr med mindre fosfor?

Redusere dyretal?

Mykje av jordbruksarealet i Vestland er innmarksbeite

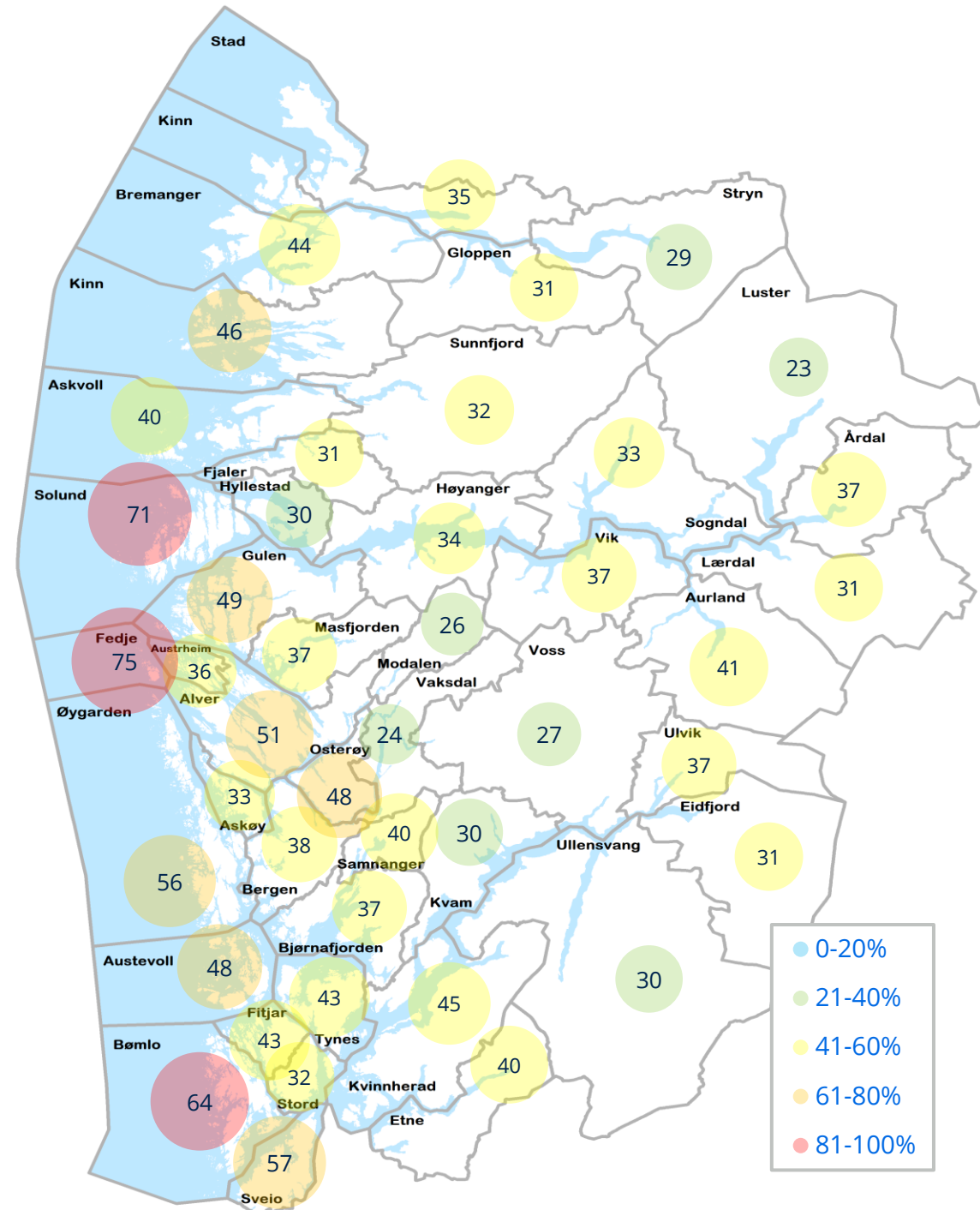
Innmarksbeite, andel av totalt jordbruksareal
(Produksjonstilskot 2023, etter fylke pr. 2023)

	Innmarksbeite (daa / %)		Jordbruksareal (daa)
Rogaland	442 816	44	1 007 834
Vestland	310 704	38	824 428
Agder	61 070	20	309 043
Nordland	94 213	17	548 162
Møre og Romsdal	82 798	16	510 561
Oslo	998	13	7 589
Innlandet	225 124	11	2 033 738
Trøndelag	176 629	11	1 650 365
Troms og Finnmark	34 850	10	338 544
Viken (Østfold, Akershus, Buskerud)	123 021	6	2 039 332
Vestfold og Telemark	35 588	6	642 514
Noreg totalt	1 587 811	16	9 912 110

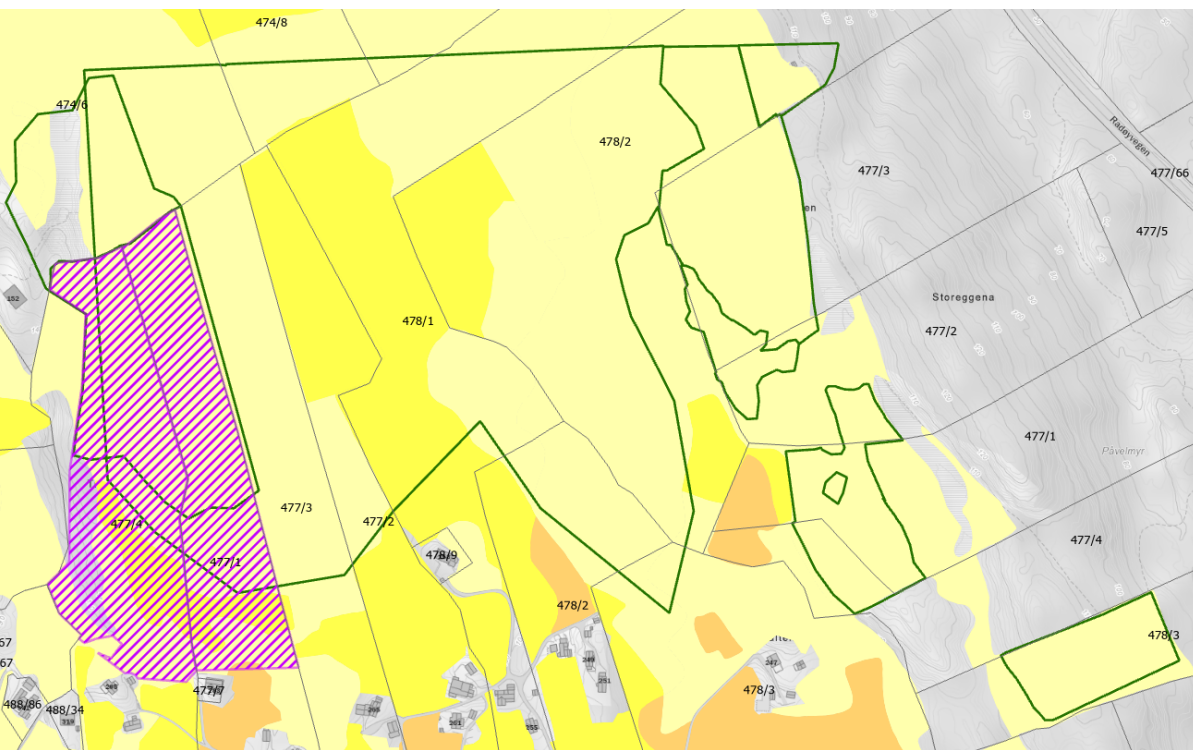
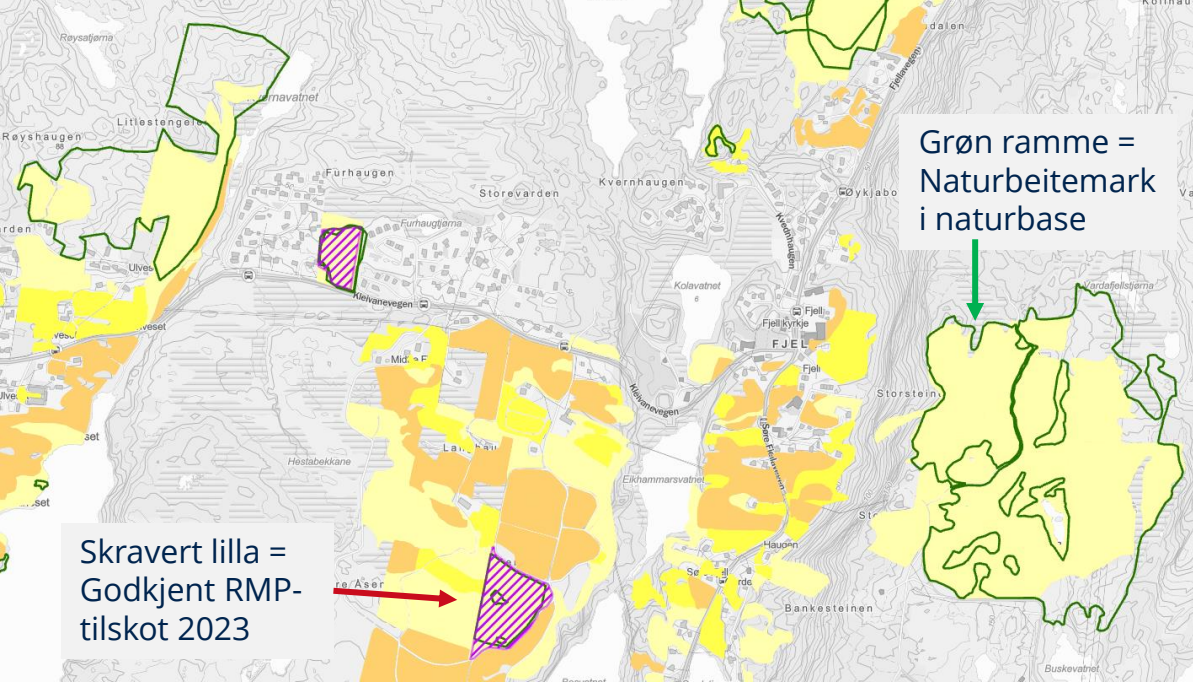
Lokal risiko for skade på naturbeitemark

- *Ikkje* størst risiko der det er mest innmarksbeite
- Størst risiko for enkelt-føretak med mykje gjødsel (mjølk, svin, fjørfe)

Mykje naturbeite blir ikkje søkt tilskot for å skjøtte

Statsforvaltaren i Vestland

Norsk (nynorsk)

Vestland > Landbruk og mat > Tilskot til skjøtsel av truga naturtypar (beiting av naturbeitemark og hagemark registrert i Naturbase)

Tilskot til skjøtsel av truga naturtypar (beiting av naturbeitemark og hagemark registrert i Naturbase)

Kontaktpersonar

- [Øyvind Vatsnelle](#)
Tlf: 55 57 21 78
- [Liv Astrid Nordheim Kusslid](#)
Tlf: 57 64 30 87

Søknadsinformasjon

Dette tilskotet er eit av fleire tilskotsordningar som er ein del av regionalt miljøprogram. Søknadsfrist 15. oktober.

[Les meir om regionalt miljøprogram, inkl. søknadsinformasjon, på temaside til RMP](#)

Naturbeitemark blir ikkje gjødsla, og er viktig levestad for jordtunger og andre beitemarkssopp. Foto: Øyvind Vatsnelle, SPVL

Det kan gjevast tilskot for beiting av naturbeitemark og hagemark registrert i Naturbase, der beitinga er gjennomført slik at det biologiske mangfaldet i naturtypen blir teke vare på eller forbetra.

Publisert: 16.07.2019, Sist endra 27.06.2024

Areal: det blir gitt tilskot for skal ikkje vera gjødsla, jordarbeidd eller sprøytta med plantevernmiddel. Areal skal beitas med hoveleg beitetrykk. Både for sterk og for svak

Foto:

Innmarksbeita, viktig for produksjonen

- ✓ Fôrressurs, billeg og rikt på energi
- ✓ Mindre arbeid, dersom gjerda er i god stand
- ✓ God dyrehelse og trivsel
- ✓ Ope og variert kulturlandskap
- ✓ Spreieareal for husdyrgjødsel

	Rogaland		Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal	
	daa	%	daa	%
Gjødsla minst ein gong:	399 690	91	229 280	58
<i>med både husdyrgjødsel og mineralgjødsla (ca.)</i>	166 000	38	60 000	15
<i>berre med mineralgjødsla (ca.)</i>	146 000	33	125 000	32
<i>berre med husdyrgjødsel (ca.)</i>	88 000	20	44 000	11
Ikkje gjødsla	41 060	9	167 010	42
Sum	440 750		396 290*	

Gjødsling på innmarksbeite

Gjødselundersøkinga 2018, SSB:

- 58 % av innmarksbeite blir gjødsla, 42% er ugjødsla. (Rogaland: 91 % gjødsla, 0 % ugjødsla).
- Det blir spreidd husdyrgjødsel på 26 % av innmarksbeita (Rogaland: husdyrgjødsel på 58 %)
- Det blir spreidd mineralgjødsla på 47 % av innmarksbeita (Rogaland: mineralgjødsla på 71 %)

* Av totalt 396 290 daa innmarksbeite kan ein estimere at det er:
ca. 305-310 000 daa i «Vestland» og
ca. 85-90 000 daa i Møre og Romsdal

Husdyrgjødsel på innmarksbeite: Stor godkjenningsjobb for kommunane i Vestland

- Fleire manglar godkjenning for husdyrgjødsel etter dagens krav.
- Ikkje kjent kva som kjem i ny forskrift februar 2025
- Frå høyringsforslag:
 - Tidlegare godkjenningar for husdyrgjødsel kan gjelde, men nokre bør opphevast
 - Forslag om krav òg for mineralgjødsel

Jo, det finnes også
natur vi har lite igjen av.

Vi mennesker har bygget ting i flere hundre år, så noen typer
natur har blitt sjeldne, sårbare:

**Rødlistede naturtyper, inngrepsfri natur, myr, strandsone,
vassdrag og villreinområder.**

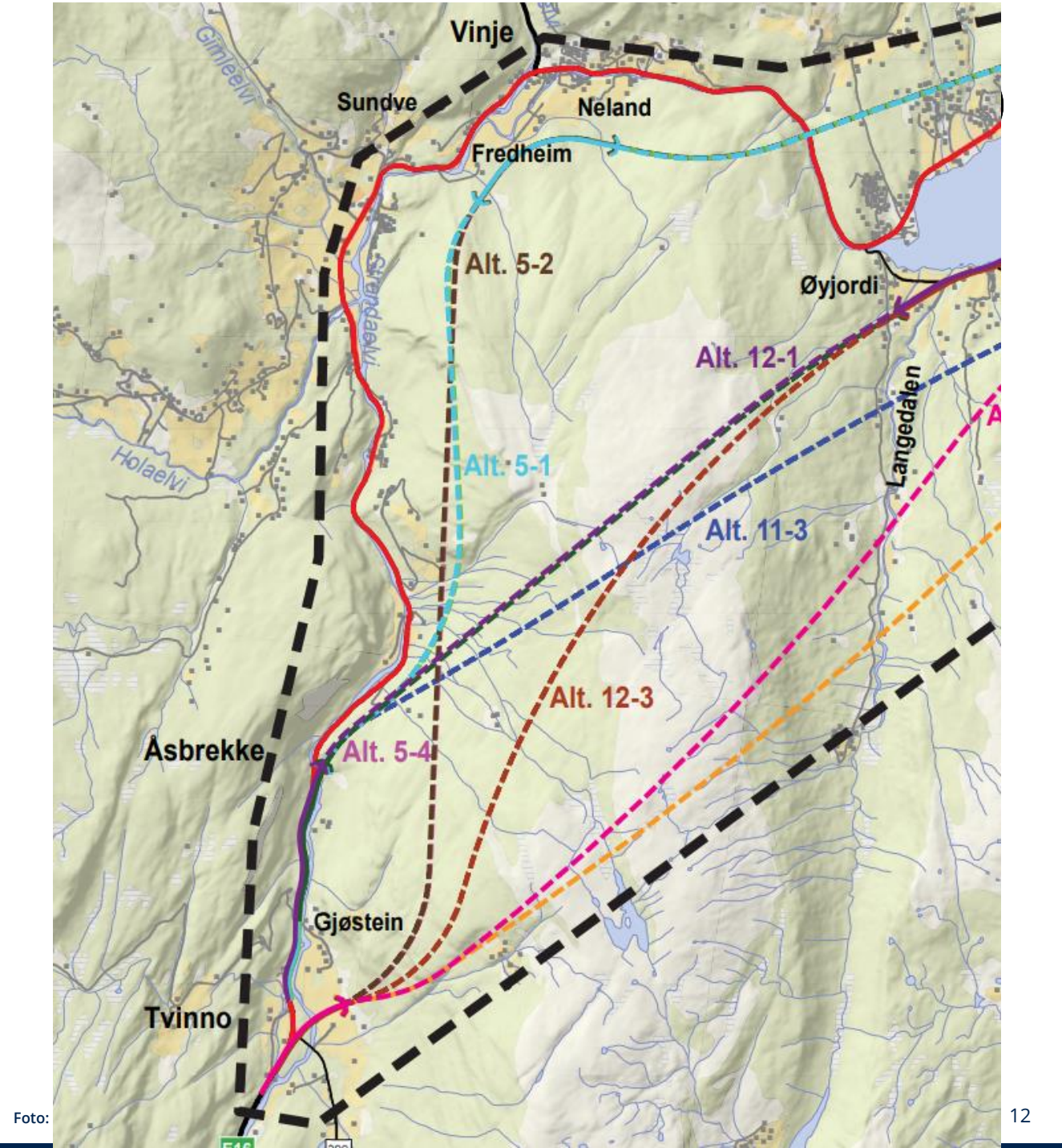
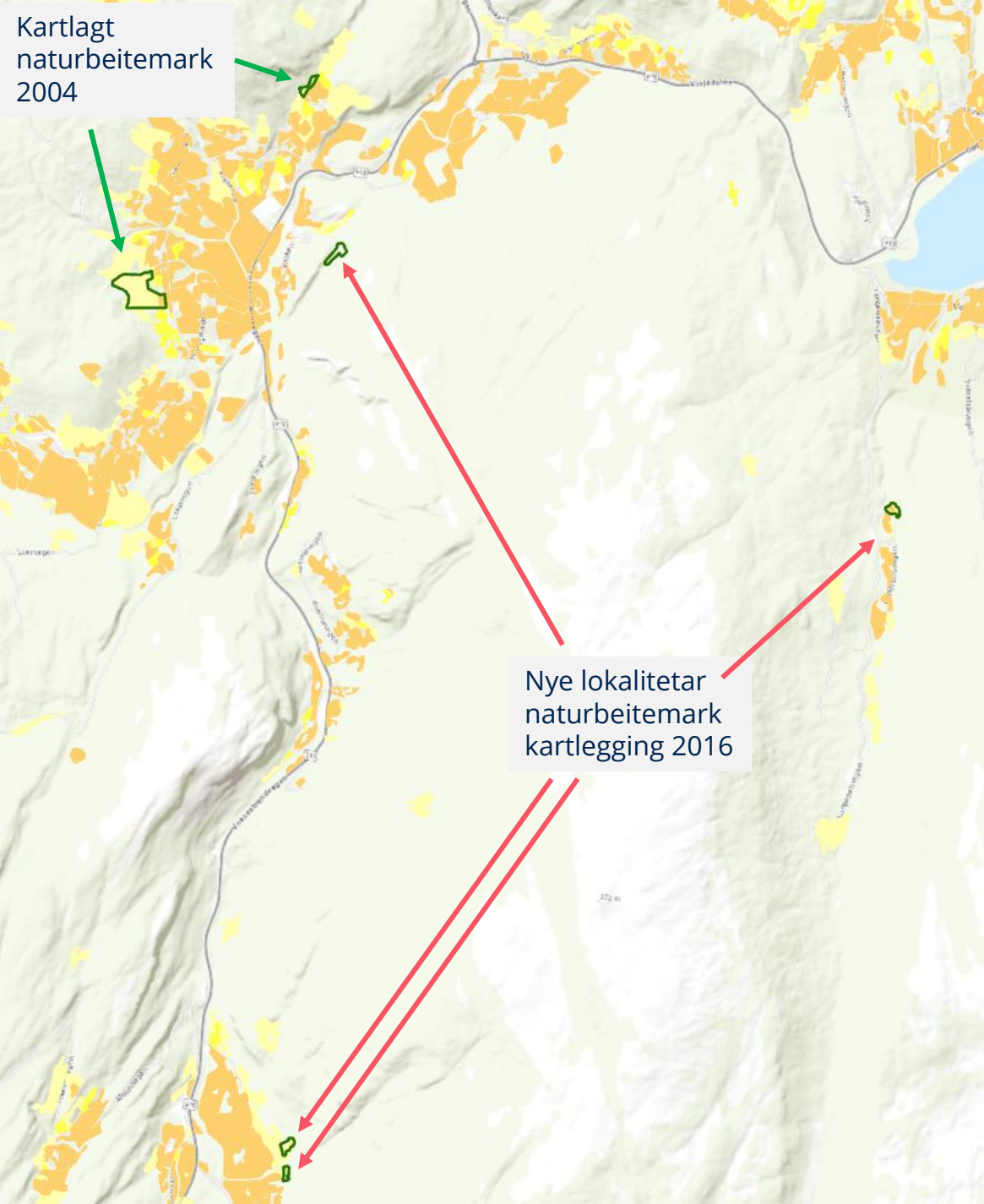
Dette er hjemstedene til mange av våre utrydningstruede planter
og dyr – og de trenger å være i fred. Derfor har tre statsministre på
rad bestemt at kommunene skal være ekstra varsomme med disse
viktige områdene.

Her greier vi vel å holde fingrene fra fatet?

Nei. NRK kan i dag avsløre at det er
bokstavelig talt dagligdags å bygge
i disse spesielt verdifulle områdene.

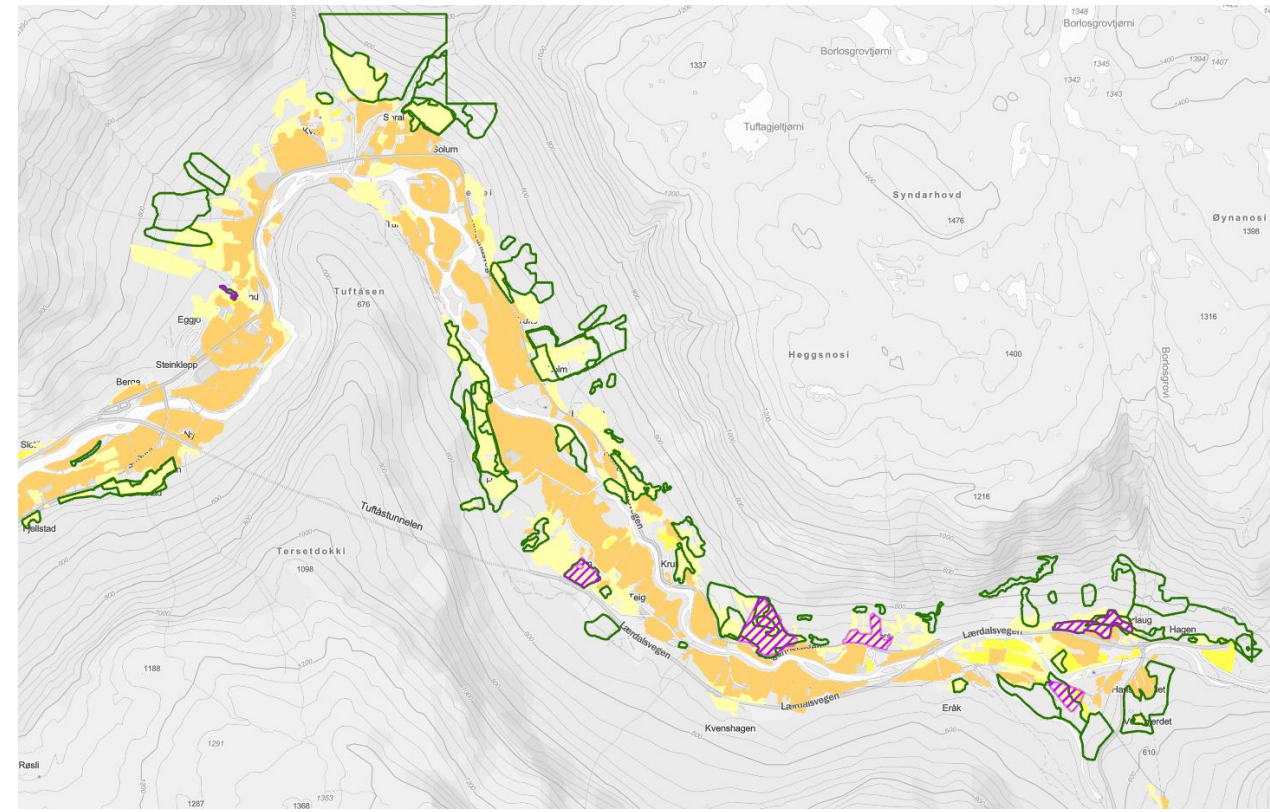
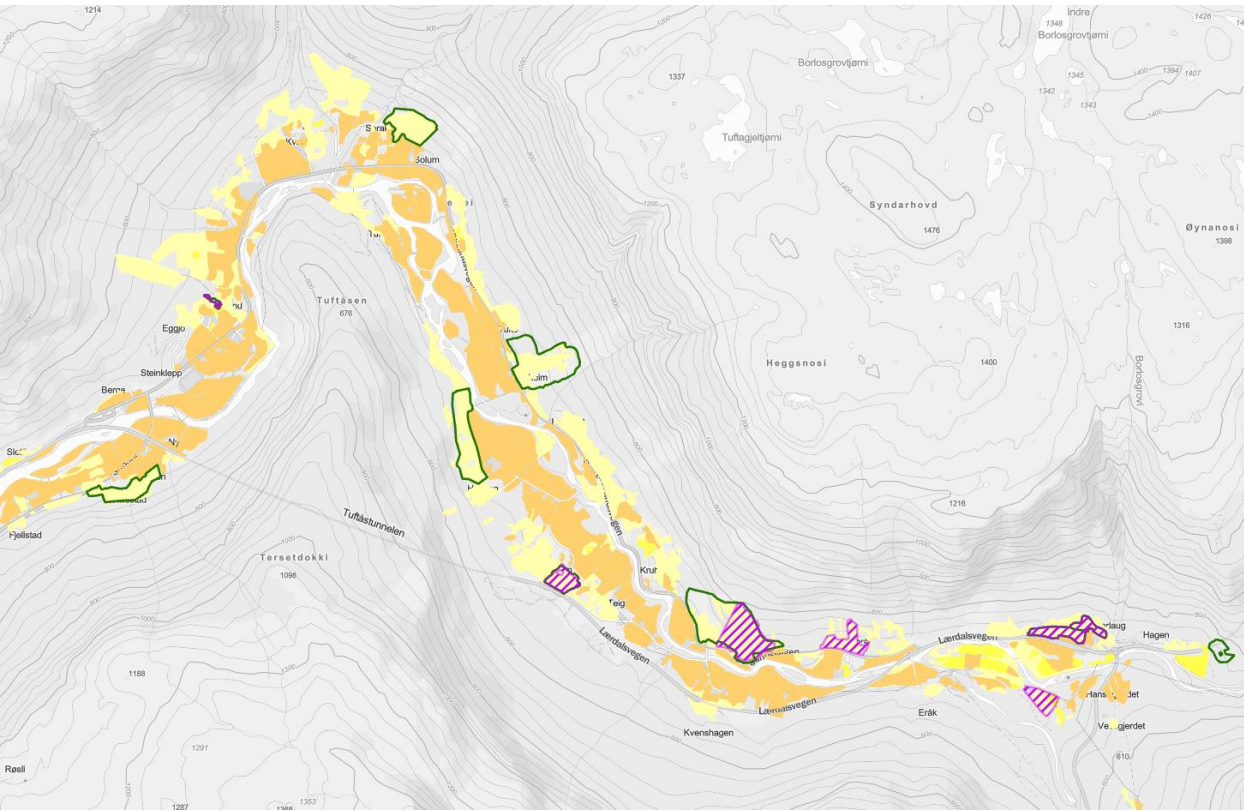

Ikkje
«oppgjødsling bit for bit»

Ny kartlegging gav meir naturbeitemark (Lærdal)

Takk for meg!

Kunnskap og haldning

*«Du beskytter bare det du elsker,
du elsker bare det du kjenner.
Du kjenner bare det du har lært»*

Gudmundur Páll Ólafsson